

OBSAH:

Úvodem	5
I. „Slovesnost“ z r. 1820	9
1. Nedostatek literární teorie před Jungmannem	10
2. „Slovesnost“ jako první sbírka příkladů z literatury	14
a) Sestavení sbírky	14
b) Poměr „Slovesnosti“ k „Počátkům českého básnictví“	16
3. Theoretický úvod k „Slovesnosti“	23
a) Snaha o českou vědu	23
b) Předlohy a účel „Slovesnosti“	27
c) „Krátké pojednání o slohu“	31
Základy slohu	31
Vlastnosti a tvary slohu	32
Básnictví	33
Prostomluva (próza)	34
Řečnictví	36
4. Význam „Slovesnosti“ z r. 1820	37
II. „Historie literatury české“	41
1. Předchůdci a vzory Jungmannovy „Historie“	42
a) Před literárně historickými problémy	45
b) Nikolaj Iv. Greč	49
2. Rozbor „Historie“	54
a) Otázka periodisace	55
b) Methodologický postup a poslání „Historie“	57
c) „Krátká historie národu, osvícení a jazyka“	59
d) Romantická tendence výkladů	61
e) První syntheses českých literárních dějin	66
Pohled na vývoj literárních druhů	67
Jazyk básnický a vědecký	70

Otázky verše a prosodie	71
Mezi klasicismem a romantismem	73
f) „Soustavný přehled spisů českých“	75
3. Význam „Historie“	79
III. „Slovesnost“ z r. 1845	85
1. Jungmannův ideál klasičnosti	86
2. Nový pojem „Slovesnosti“ z r. 1845	88
3. Nauka o „výmluvnosti“ a její buditelské poslání	90
4. Základem výmluvnosti jazyk	92
5. Nejvyšší zákon výmluvnosti	94
6. Co je jungmannovská výmluvnost?	96
7. Psychologický a genetický výklad výmluvnosti	98
8. Odkud theorie „čtyř částek nauky o výmluvnosti“?	100
a) Vzorem opět Greč	100
b) J. A. Komenského „Umění kazatelské“	102
c) Theodor Heinsius	107
d) Marcus Fabius Quintilianus	109
9. Základem nauky o výmluvnosti — rétorika	114
10. O „vynalézání“	118
11. O „pořádání“	120
12. O „proslovení“	122
a) Správnost logická a gramatická	124
b) Nové pojetí slohu	125
c) Jakosti slohu	127
d) Tvary slohu	129
13. O přednášení	132
14. Význam nové „Slovesnosti“	133
IV. S Jungmannem k podstatě literárního díla	139
1. Předmět literárního studia	142
2. Podstata literárního díla	143
3. Kvantitativní vlastnosti literárního díla	145
a) Jednota látky a tvaru	145
b) Totožnost vlastností látkových a tvarových	147
4. Kvalitativní vlastnosti literárního díla	149

a) Příslušnost k národnímu jazyku	149
b) Estetické zaměření jazykového projevu	152
c) Text literárního díla a jeho záznam	153
d) Látka a její vlastnosti	156
Obecné vlastnosti látky	156
Třídění látky podle původu	158
Třídění látek podle účelu	160
Věcné skupiny látek	162
e) Účelné ztvárnění látky: sloh	163
Účel a záměr jazykového projevu	163
Tvar a sloh	166
Trojí hlavní účel promluvy: pravda, krása a dobro	169
f) Tíhnutí k pravdě: slohová zřetelnost	171
Pravda a zřetelnost jazykového projevu	171
Pořádek v pojmech	174
Výstavba slovesného celku	175
Logický řád uvnitř díla	177
Tvar látky podle účelu	178
Zřetelnost a přiměřenost jazyka	181
Čistota a správnost jazyka	183
Zřetelnost v pojmenování, ve vazbě slov a větném pořádku	185
Jasný smysl, úplnost a úměrnost látky i tvaru	186
g) Směřování ke kráse: slohová „líbeznost“	190
Jungmannův pojem krásy	190
Báseň a její slohová „líbeznost“	191
Estetické cítění podmínkou krásy	194
Čistý cit krásy a jeho obměny	195
Estetično smíšených citů	201
Tvárné prostředky slohové „líbeznosti“	210
h) Úsilí o dobro: slohová „mocnost“	215
Dobro cílem řečnické „mocnosti“	215
Jak dosáhne látka dobra?	216
Tvary „mocného“ slohu	219
5. Smysl Jungmannova učení	222
V. O Jungmannovo dědictví	225
1. U prostých čtenářů a v okruhu romantiky	227
2. Herbartovský formalismus a Durdíkova „Poetika“	230

3. Positivismus	233
a) Realismus	233
b) Sociologická kritika	234
c) Psychologické a filosofické výklady literatury	236
d) Klady a nedostatky positivismu	237
e) Úspěchy positivismu	239
f) Spory o Jungmanna	241
4. Reakce proti positivismu. Novoidealismus	246
a) Kult hrdinů a impresionismus	246
b) Novoklasičnost a tradicionalismus. „Dějiny ducha“	248
c) Intuitivní expresionismus	250
d) Celková perspektiva novoidealistických směrů	252
5. Nová vlna formalismu	256
a) Podmínky, vývoj a úkoly	256
b) Kritika formalismu	263
6. Úsilí o novou syntézu. Strukturalismus	266
a) Východisko nauky o celcích	266
b) Vývoj českého strukturalismu	268
c) Hlavní pojmy a zásady	270
d) Význam strukturalismu	279
7. Dialektický materialismus	284
a) Předchůdci a průkopníci	284
b) Zásady a cíle	287
c) Nové hodnocení	290
VI. Jungmannův odkaz dnes	293
1. V oblasti české literární historie	296
a) Pomocné vědy	296
b) Monografie o spisovatelích	297
c) Studium děl a období	298
d) Literární regionalismus a Slovensko	304
e) Jungmann příkladem dneška	305
2. Srovnávací studia literární	307
a) Slovanský a světový základ Jungmannova odkazu	307
b) V starších obdobích	308
c) Světové výhledy	313
d) Soudobá slavistika	320

Slovanská jazykověda	320
Dějiny slovanských literatur	322
Z á v ě r	331
Resumé (rusky)	335
Poznámka	345
Rejstřík jmen	347
Obsah	355